

УДК 7.011: 74.01

ЕСТЕТИКА СТИЛЮ БІОНІКА

МАКАРОВ Василь, ТКАЧ Наталія
Національний авіаційний університет, Україна

Надано результати дослідження естетики стилю «біоніка». Метою стало визначення категорій естетики, які присутні в стилі біоніка. В ході дослідження було визначено естетичні категорії та метакатегорії, що характерні для об'єктів даного стилю.

***Ключові слова:** біоніка, естетика, категорії естетики, метакатегорії, природа.*

ВСТУП

По своїй суті біоніка використовує в техніці, архітектурі та дизайні знання про конструкцію та форму, принципи та технологічні процеси живої природи. Характерними рисами стилю стали плавність ліній і пластичність форм, легкість, натуральність колірної гами і м'яка освітленість приміщень, зручність розташування предметів в просторі та використання натуральних фактур або їх імітацій.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Створення нових форм та ідей в дизайні завжди є актуальними, оскільки людині властиве прагнення до чогось нового. Біоніка – це стиль, що поєднує в собі природні форми і сучасні технології. Метою даної роботи є визначення особливостей естетики стилю «біоніка» для кращого її розуміння, а отже і створення нових форм. Методи дослідження: системний метод, аналіз і синтез, індукція та дедукція.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Для того, щоб визначити особливості естетики стилю біоніка, потрібно, перш за все, розглянути його з точки зору метакатегорій естетики. Прекрасне – це головна естетична категорія. Вона уособлює все те, що доставляє людині задоволення при спогляданні об'єкту. Предмети та явища, що створені природою є досконалими – їх форми, кольори, пропорції часто приймаються за естетичний ідеал. Об'єкти в стилі біоніка беруть за основу саме природні форми живих організмів, які розвиваються відповідно до законів природи. Вільне володіння принципами, запозиченими в природі, вміння підпорядкувати їх розумній практичній меті викликає у людини естетичну насолоду [1, С. 35].

Гармонія відображає внутрішню і зовнішню узгодженість, цілісність і співмірність форми та змісту в явищах. Жива природа відкриває людству закони гармонії функції та форми [2, С. 70].

Формування доцільної предметності спирається на вихідні принципи, вироблені природою. Пропорції – естетичне поняття, що

означає числову рівність двох або декількох відношень. Біоніка разом з формою запозичує в природи її органічні пропорції, які є доскональними. Гвинтоподібне і спіралевидне розташування листя на гілках дерев, насіння соняшника, в шишках сосни, ананасах і т.п. являє собою ряд Фібоначчі, а отже, проявляє себе як закон золотого перетину. Як зазначає І. Тевельов, потрібно зрозуміти методи конструювання і принципи, що зумовлюють справжню структурну єдність, притаманну кожному об'єкту природи [3. С. 42].

Ціннісне – це значущість об'єкту для людей. Предмети в стилі біоніка нині набувають популярності, оскільки стають все більш актуальними природність та натуральність. Піднесене – це естетична категорія, що характеризує внутрішню значимість предметів і явищ, несумісних за своїм ідеальним змістом з реальними формами їх виразу. Об'єкти в біонічному стилі часто можуть бути настільки стилізовані та химерні, що здаються нереальними, і цим викликають піднесені почуття.

В іронії дійсний сенс прихований. Вона створює враження, що об'єкт не такий, яким здається. Елементи дизайну в даному стилі іноді бувають настільки складними і стилізованими, що з першого погляду здаються просто фігурами чи скульптурами. Негативні метакатегорії естетики – такі, як потворне та низьке – не представлені в стилі біоніка. Адже в них відображається порушення внутрішньої міри буття та дисгармонія, вади форми, які відсутні в природі.

З точки зору категорій естетичної діяльності, біоніці приамаманні: художнє конструювання; мода – зараз даний стиль є досить поширений, адже в моді цінується природність; дизайн інтер'єру – біонічні інтер'єри виглядають досить футуристично та привабливо.

Категорії естетичної свідомості проявляються в почуттях людини, що споглядає об'єкт – для біоніки це відчуття чистоти та єднання з природою, з навколишнім світом. Естетичний ідеал також має місце в даному стилі – в природних формах часто присутні ідеальні форми, пропорції та кольорові поєднання.

Категорії гносеології мистецтва є найширшими естетичними категоріями для біоніки. В біонічних об'єктах однією із найважливіших деталей є художній образ. Саме художній образ та мімесис природних форм і є факторами, завдяки яким даний стиль вирізняється серед інших. Художня форма дуже важлива – вона навіть має деяку перевагу над функцією. Художня ідея – одне з перших, на що людина звертає увагу при спогляданні об'єкту, в ній має чітко прослідковуватись хід думок автора і зв'язок з природними формами та явищами. Має місце також ідеалізація форми – пристосування її для ергономічності та більшої привабливості. Індивідуалізація біонічних об'єктів полягає в тому, що біонічні об'єкти часто є особливими дизайнерськими проектами, не призначеними для широкого загалу, а значить індивідуальними.

З точки зору категорій структурного та семіотичного аналізу, в біоніці присутні: сюжет, часто запозичений з природних процесів; образи в якості архетипу; ритм у розміщенні деталей (за прототипами, наприклад, клітин організму); чуттєві аспекти сприйняття форми; простір – адже предмети мають існувати не тільки самі по собі, але і в просторі.

Серед категорій герменевтичного аналізу для біоніки має значення тлумачення та інтерпретація об'єктів як природних форм, а також гра – сукупність значень, що додається предмету.

ВИСНОВКИ

Для естетики стилю біоніка характерні такі естетичні метакатегорії, як прекрасне, гармонія, міра, пропорції, піднесене, іронія, а також категорії естетичної діяльності, естетичної свідомості, гносеології мистецтва, структурного, семіотичного та герменевтичного аналізу.

ЛІТЕРАТУРА

1. Боров Ю. Б. Естетика: Учебник / Боров Ю.Б. – М.: Высш. шк., 2002. – 511 с.
2. Лебедев Ю.С. Архитектура и Броника / Лебедев Ю.С. – М.: Стройиздат, 1977 – 267 с.
3. Мовчан В. С. Естетика / Мовчан В. С. – К. : Знання, 2007. – 483 с.

МАКАРОВ V., ТКАЧ Н. AESTHETICS STYLE BIONIC

The paper presents the results of the study of the aesthetics of the style "bionics". The purpose was to determine the categories of aesthetics that are present in such a style as a bionic. The study identified aesthetic categories and meta-categories that are typical of objects of this style.

Key words: *bionics, aesthetics, aesthetic categories, meta-categories, nature.*